

Національна академія наук України
Головна астрономічна обсерваторія
ПРОТОКОЛ
засідання Вченої ради ГАО
22.12.2016 № 17
м. Київ

Учену раду ГАО НАН України в складі 27 осіб затверджено Постановою Бюро Відділення фізики і астрономії НАН України від 18.06.2013 р. (протокол № 5).

ПРИСУТНІ:

15 членів Вченої ради – акад. НАН України **Я.С. Яцків** (голова Вченої ради), к.ф.-м.н. **С.Г. Кравчук** (заст. голови Вченої ради), к.ф.-м.н. **Л.М. Свачій** (учений секретар), д.ф.-м.н. **П.П. Берцик**, д.ф.-м.н. **Н.Г. Гусєва**, д.ф.-м.н. **А.П.Відьмаченко**, д.ф.-м.н. **Я.В. Павленко**, д.ф.-м.н. **Ж.М. Длугач**, к.ф.-м.н. **П.П. Корсун**, к.т.н. **І.І. Синявський**, к.ф.-м.н. **Б.О. Шахов**, к.ф.-м.н. **П.Ф.Лазоренко**, к.ф.-м.н. **М.М. Медведський**, к.ф.-м.н. **І.Б. Вавилова**, к.ф.-м.н. **С.М. Осіпов**

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Про структуру ГАО НАН України на 2017 р.
2. Про завершення фінансового 2016 року та про підготовку фінансового плану на 2017 р. (доп. акад. Я.С. Яцків).
3. Звіт із НДР «Застосування грид-технологій до астрофізичних трудомістких задач та розбудова грид-кластера ГАО НАН України» (372 Кт; кер. П.П. Берцик).
4. Про зміни до реєстраційних документів щодо НДР «Чисельний аналіз фізичних характеристик і еволюції скупчень галактик, галактик і галактичних підсистем» (333 В; кер. П.П. Берцик).
5. Звіт із НДР «Дослідження основних фізичних властивостей скупчень галактик на великих червоних зміщеннях ($z > 1$)» (364 Кт; кер. Ю.В. Бабик).
6. Звіт із НДР «Проведення наукових космічних досліджень у рамках виконання міжнародних програм. Розроблення наукових програм з перспективних космічних досліджень» (375 Кт; кер. І.І. Синявський).
7. Звіт із НДР «Науково-методичне забезпечення Програми. Інформаційно-аналітична підтримка виконання програми. Видання наукового журналу «Космічна наука і технологія»» (376 Кт; кер. І.Б. Вавилова).
8. Звіт щодо I-го етапу НДР «Автоматизований наземний комплекс дальньої оптично-цифрової розвідки» (373 Кт; кер. О.О. Святогоров).
9. Звіт із НДР «Методи та засоби експериментальної системи моніторингу об'єктів ближнього космосу з метою виявлення потенційно загрозливих ситуацій та підготовки заходів щодо їх усунення (проект ЕСМОК- UA). Етап 4. Спостереження і уточнення характеристик низькоорбітальних супутників» (370 Кт; кер. С.Г. Кравчук).
10. Звіт про роботу наукових об'єктів ГАО НАН України, що становлять національне надбання (М.М. Медведський).
11. Підсумковий звіт з НДР «Створення Астрокосмічного центру обробки даних для вирішення задач багатохвильової астрофізики (№ держреєстрації 0116U006441, наук. кер. І.Б. Вавилова).

12. Підсумковий звіт з НДР «Методика і апаратне забезпечення дослідження атмосферного аерозолу та валідація супутникових досліджень аерозолу та озону в атмосфері Землі – проект наземної підтримки космічного експерименту «Аерозоль-UA (NAS)» Методичне і програмне забезпечення космічного експерименту «Аерозоль-UA»» (№ держреєстрації 0116U006243; наук. керівник Г.П. Міліневський).

13. Підсумковий звіт з НДР «Удосконалення Системи контролю та аналізу космічної обстановки. Створення багатопозиційного наземного комплексу спостереження за космічними об'єктами. Модернізація наявних оптичних засобів» (наук. керівник Я.О. Романюк).

14. Різне.

1.СЛУХАЛИ: Про структуру ГАО НАН України на 2017 р.

Директор ГАО НАН України акад. **Я.С. Яцків** ознайомив присутніх із проектом структури ГАО НАН України станом на початок 2017 р. Зокрема, він розповів про доповідну записку в.о. заввідділу позагалактичної астрономії та астроінформатики к.ф.-м.н. І.Б. Вавилової щодо структури названого відділу: лабораторія великомасштабної структури Всесвіту, лабораторія космічних променів і група астроінформатики. Крім того, доповідач ознайомив присутніх із пропозиціями щодо підрозділів з дослідження фізичних властивостей малих тіл Сонячної системи та планетних систем – на основі службової та доповідної записки зав. від. фізики пл. систем А.П. Відьмаченка та зав. лаб. фізики малих тіл Сон. системи П.П. Корсуна.

В обговоренні взяли участь: **В.К. Розенбуш, Н.Г. Гусєва, П.П. Корсун, І.Б. Вавилова, Ж.М. Длугач, А.П. Відьмаченко.**

УХВАЛИЛИ: Створити дві незалежні одна від одної лабораторії: лабораторія фізики планетних систем (завідувач – д.ф.-м.н. А.П. Відьмаченко) і лабораторія малих тіл Сонячної системи (завідувач – П.П. Корсун). Затвердити структуру ГАО НАН України станом на початок 2017 р.

2. СЛУХАЛИ: Про завершення фінансового 2016 року та про підготовку фінансового плану на 2017 р.

Директор ГАО НАН України акад. **Я.С. Яцків:** Цей високосний рік був для нас надзвичайно складним щодо фінансового забезпечення. Я сказав про це в інформаційному листі, який був розповсюджений е-поштою. В цьому листі не вказано про наші благодійні внески для розвитку інфраструктури ГАО. З відомих мені назву такі:

- за рахунок Благодійного фонду Дмитра Яцківа частково відреставровано та пофарбовано куполи трьох малих телескопів;
- за рахунок благодійних внесків Юрія Іващенко та Ярослава Яцківа придбано ПЗС-камеру для 60-см телескопа Андрушівської обсерваторії;
- за рахунок благодійного внеску Петера Берцика частково виконано зовнішній ремонт башти АЗТ-2;
- за рахунок благодійних внесків Ярослава Яцківа ведеться реконструкція ННАЦ.

Були також інші благодійні внески з метою підтримки видавничої та іншої діяльності ГАО, а саме:

- Благодійний фонд Івана Гука (Австрія) передав кошти на оплату двох випусків журналу «Світогляд»;
- благодійні внески Олександра Велеса і тих, хто мешкав у будівлі АЦУ-5, використано для підтримки цієї будівлі в робочому стані.

В інформаційному листі також не відзначено надзвичайні потуги тих, хто домагався отримання грантів чи додаткових спецкоштів, які дали змогу за рахунок накладних витрат пом'якшити фінансовий тягар Обсерваторії. Серед тих, хто витратив кілька місяців свого життя на «паперову бюрократію», назову Ірину Вавилову, Івана Синявського, Ярослава Романюка. Це автори успішних проєктів. Незважаючи на «невдачу» пропозиції з проєкту «Наука–Аерозоль», хочу подякувати Геннадієві Міліневському та Андрієві Бовчалоку за напружену роботу. Програвати завжди боляче, але це школа на майбутнє. В.т.ч. і для мене у співпраці з ДКАУ.

Отже, це статус-кво 2016 р. Чи є запитання? Чи є охочі взяти участь в обговоренні?

Далі акад. Я.С. Яцків відповів на запитання присутніх і назвав ті підрозділи, у яких станом на кінець 2016 р. є заборгованості чи заощадження.

Акад. **Я.С. Яцків:** Тепер перейдімо до найскладнішого питання: як нам жити у 2017 році?

На 2017 р. у держбюджеті заплановано на 30% більше коштів для НАН України, ніж це було у 2016 р. Проте це на більш ніж 600 млн. грн. менше від потрібної суми з урахуванням накладних витрат.

Свої думки щодо того, як нам жити у 2017 році, я виклав в інформаційній записці. Там усе більш-менш зрозуміло, а саме — якщо ми не підтримуватимемо молоду наукову зміну, у ГАО не буде майбутнього. Нещодавно Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України провів аналіз кадрового стану установ НАН України і виділив 9 кластерів таких установ залежно від кількості науковців молодшого, середнього та старшого віку. До кластера № 1 потрапляють ті установи, які здійснили омолодження і на думку авторів проєкту, мають майбутнє. ГАО потрапляє у 6-й кластер: успішний «середній клас науковців» без перспектив надалі.

Це — один з мотивів моїх пропозицій щодо розподілу фінансування в 2017 р.

В інформаційній записці не зазначена також пропозиція, що 2–22 січня 2017 р. Обсерваторія не працюватиме (за винятком тих, хто має бути на службі: охорона, бухгалтерія тощо). Таке зараз практикують і інші інститути, причому співробітники пишуть заяви на неоплачувану відпустку. У нас це завжди проблема, тому буде тільки наказ директора, узгоджений з профкомом.

У ГАО є 15 наукових пенсіонерів. Поки що контракти їм не продовжено. Думаємо над цим.

В обговоренні взяли участь: **В.К. Розенбуш, Н.Г. Гусєва, А.П. Бовчалоук, Я.В. Павленко.**

УХВАЛИЛИ: Інформацію про завершення фінансового 2016 року та про підготовку фінансового плану на 2017 рік взяти до відома.

3. СЛУХАЛИ: Звіт із НДР «Застосування грід-технологій до астрофізичних трудомістких задач та розбудова грід-кластера ГАО НАН України» (вн. номер 372 Кт; наук. кер. П.П. Берцик).

Науковий керівник НДР «Застосування грід-технологій до астрофізичних трудомістких задач та розбудова грід-кластера ГАО НАН України» (внутрішній номер 372 Кт) **П.П. Берцик** розповів про результати роботи в рамках названої теми та відповів на запитання присутніх.

УХВАЛИЛИ: Затвердити звіт з виконання НДР «Застосування грід-технологій до астрофізичних трудомістких задач та розбудова грід-кластера ГАО НАН України» (вн. номер 372 Кт; наук. керівник П.П. Берцик).

4. СЛУХАЛИ: Про зміни до реєстраційних документів щодо НДР «Чисельний аналіз фізичних характеристик і еволюції скупчень галактик, галактик і галактичних підсистем» (шифр III-36-14, внутрішній номер 333 В, номер держреєстрації 0113U008323).

Науковий керівник НДР «Чисельний аналіз фізичних характеристик і еволюції скупчень галактик, галактик і галактичних підсистем» (внутрішній номер 333В) д.ф.-м.н. **П.П. Берцик** обгрунтував свою пропозицію внести зміни до реєстраційних документів названої теми, а саме: у пункт «науковий керівник НДР» дописати к.ф.-м.н. І.Б. Вавилову як співкерівника цієї НДР.

УХВАЛИЛИ: За результатами голосування (за — 15, проти — 0, утрималися — 0) внести зміни до реєстраційних документів щодо НДР «Чисельний аналіз фізичних характеристик і еволюції скупчень галактик, галактик і галактичних підсистем» (шифр III-36-14, внутрішній номер 333 В, номер держреєстрації 0113U008323), а саме: призначити керівниками названої НДР д.ф.-м.н. П.П.Берцика та к.ф.-м.н. І.Б. Вавилову.

5. СЛУХАЛИ: Звіт Ю.В. Бабика про виконання НДР «Дослідження основних фізичних властивостей скупчень галактик на великих червоних зміщеннях ($z > 1$)» (номер держреєстрації 0115U003737; термін виконання: 3 кв. 2015 р.— 4 кв. 2016 р.; науковий керівник Ю.В. Бабик; проект для молодих учених).

УХВАЛИЛИ: Науково-дослідну роботу «Дослідження основних фізичних властивостей скупчень галактик на великих червоних зміщеннях ($z > 1$)» (номер держреєстрації 0115U003737; термін виконання: 3 квартал 2015 р.— 4 квартал 2016 р.; науковий керівник Ю.В. Бабик) вважати виконаною у повному обсязі.

6. СЛУХАЛИ: Доповідь Синявського І.І. — наукового керівника науково-дослідної роботи «Проведення наукових космічних досліджень у рамках виконання міжнародних програм. Розроблення наукових програм з перспективних космічних досліджень» (шифр «Наука-Перспектива»), що виконується за Договором № 4-24/16 від 01.12.2016 р. між ДКА України та Головною астрономічною обсерваторією НАН України, про виконання робіт етапу № 1.

УХВАЛИЛИ: Перший етап НДР «Проведення наукових космічних досліджень у рамках виконання міжнародних програм. Розроблення наукових програм з перспективних космічних досліджень» (шифр «Наука-Перспектива»), що виконується за Договором № 4-24/16 від 01.12.2016 р. між ДКА України та Головною астрономічною обсерваторією НАН України, вважати виконаним у повному обсязі і таким, що відповідає вимогам Технічного завдання і є готовим до приймання Замовником.

7. СЛУХАЛИ: Підсумковий звіт із НДР «Науково-методичне забезпечення Програми. Інформаційно-аналітична підтримка виконання програми. Видання наукового журналу «Космічна наука і технологія»» (внутр. номер 376 Кт; наук. кер. І.Б. Вавилова).

УХВАЛИЛИ: Затвердити підсумковий звіт із НДР «Науково-методичне забезпечення Програми. Інформаційно-аналітична підтримка виконання програми. Видання наукового журналу «Космічна наука і технологія»» (внутрішній номер 376 Кт; науковий керівник І.Б. Вавилова).

8. СЛУХАЛИ: Звіт щодо I-го етапу НДР «Автоматизований наземний комплекс дальньої оптично-цифрової розвідки» (373 Кт; науковий кер. О.О. Святогоров).

УХВАЛИЛИ: Затвердити звіт щодо I-го етапу НДР «Автоматизований наземний комплекс дальньої оптично-цифрової розвідки» (внутрішній номер 373Кт; науковий кер. О.О. Святогоров).

9. СЛУХАЛИ: Звіт із НДР «Методи та засоби експериментальної системи моніторингу об'єктів ближнього космосу з метою виявлення потенційно загрозливих ситуацій та підготовки заходів щодо їх усунення (проект ЕСМОК-UA). Етап 4. Спостереження і уточнення характеристик низькоорбітальних супутників» (370 Кт; наук. кер. С.Г. Кравчук).

УХВАЛИЛИ: Затвердити звіт із НДР «Методи та засоби експериментальної системи моніторингу об'єктів ближнього космосу з метою виявлення потенційно загрозливих ситуацій та підготовки заходів щодо їх усунення (проект ЕСМОК-UA). Етап 4. Спостереження і уточнення характеристик низькоорбітальних супутників» (внутр. номер 370Кт; наук. керівник С.Г.Кравчук).

10. СЛУХАЛИ: Звіт М.М. Медведського про роботу наукових об'єктів ГАО НАН України, котрі становлять національне надбання.

М.М. Медведський поінформував про роботу наукової групи зі спостережним комплексом ГАО «Станція пересувна лазерна» («СПЛ») впродовж 2016 р. Доповідач розповів про спостереження з названим комплексом, зазначив, що розроблено й виготовлено (в макетному варіанті) лідар, а також розроблено уніфіковану систему керування телескопом. Далі М.М. Медведський перелічив заходи, вжиті для підвищення точності вимірювання відстані до ШСЗ. Доповідач зазначив, що при використанні «СПЛ» виконано магістерську дипломну роботу, на основі здобутого матеріалу підготовлено три статті до друку та зроблено низку доповідей на конференціях.

УХВАЛИЛИ: Затвердити звіт М.М. Медведського про роботу наукових об'єктів ГАО НАН України, котрі становлять національне надбання.

11. СЛУХАЛИ: Підсумковий звіт з НДР «Створення Астрокосмічного центру обробки даних для вирішення задач багатохвильової астрофізики» (внутр. номер 371Кт; наук. керівник І.Б. Вавилова).

УХВАЛИЛИ: Затвердити підсумковий звіт з НДР «Створення Астрокосмічного центру обробки даних для вирішення задач багатохвильової астрофізики» (внутр. номер 371Кт; наук. керівник І.Б. Вавилова).

12. СЛУХАЛИ: Підсумковий звіт з НДР «Методика і апаратне забезпечення дослідження атмосферного аерозолу та валідація супутникових досліджень аерозолу та озону в атмосфері Землі – проект наземної підтримки космічного експерименту «Аерозоль-UA(NAS)» Методичне і програмне забезпечення космічного експерименту «Аерозоль-UA» » (внутр. номер 369Кт; № держреєстрації 0116U006243; наук. керівник Г.П. Міліневський).

УХВАЛИЛИ: Затвердити підсумковий звіт з НДР «Методика і апаратне забезпечення дослідження атмосферного аерозолу та валідація супутникових досліджень аерозолу та озону в атмосфері Землі – проект наземної підтримки космічного експерименту «Аерозоль-UA(NAS)» Методичне і програмне забезпечення космічного експерименту «Аерозоль-UA»» (внутр. номер 369Кт; № держреєстрації 0116U006243; наук. керівник Г.П. Міліневський).

13. СЛУХАЛИ: Підсумковий звіт з НДР «Удосконалення Системи контролю та аналізу космічної обстановки. Створення багатопозиційного наземного комплексу спостереження за космічними об'єктами. Модернізація наявних оптичних засобів» (вн. номер 378Кт; № держреєстрації 0116U008973; наук. керівник Я.О. Романюк).

УХВАЛИЛИ: Затвердити підсумковий звіт з НДР «Удосконалення Системи контролю та аналізу космічної обстановки. Створення багатопозиційного наземного комплексу спостереження за космічними об'єктами. Модернізація наявних оптичних засобів» (вн. номер 378Кт; № держреєстрації 0116U008973; наук. керівник Я.О. Романюк).

14. Різне.

а) СЛУХАЛИ: Про закриття НДР «Хвильові процеси, викликані нестійкостями в замагніченій турбулентній плазмі, та їх вплив на генерацію і поширення високоенергійних заряджених часток» (III-40-15, внутрішній номер 349В, номер держреєстрації 0114U007387, термін виконання: 1 кв. 2015 р. – 4 кв. 2019 р.).

Директор ГАО НАН України акад. **Я.С. Яцків** повідомив про службову записку зав. лаб. космічних променів Б.О. Шахова, де сформульовано пропозиції закрити НДР «Хвильові процеси, викликані нестійкостями в замагніченій турбулентній плазмі, та їх вплив на генерацію і поширення високоенергійних заряджених часток» (III-40-15, внутрішній номер 349В, номер держреєстрації

0114U007387, термін виконання: 1 кв. 2015 р. – 4 кв. 2019 р.), керівником якої був д.ф.-м.н. О.Н. Кришталь, та приєднати П.П. Маловічка і Ю.В. Кизьюрова до групи виконавців НДР з вн. номером 315В (наук. керівник Б.О. Шахов).

УХВАЛИЛИ: За результатами голосування (за — 15, проти — 0, утрималися — 0) закрити НДР «Хвильові процеси, викликані нестійкостями в замагніченій турбулентній плазмі, та їх вплив на генерацію і поширення високоенергійних заряджених часток» (III-40-15, внутрішній номер 349В, номер держреєстрації 0114U007387, термін виконання: 1 кв. 2015 р. – 4 кв. 2019 р.) у грудні 2016 р. у зв'язку зі зміною кадрового складу ГАО НАН України.

б) СЛУХАЛИ: Про анулювання НДР «Проведення наукових космічних досліджень у рамках виконання міжнародних програм. Розроблення наукових програм з перспективних космічних досліджень атмосферного аерозолі» (II-85-16, внутрішній номер 377 Кт, номер держреєстрації 0116U007844, термін виконання – 4 кв. 2016 р.; науковий керівник А.П. Бовчалюк).

УХВАЛИЛИ: За результатами голосування (за — 15, проти — 0, утрималися — 0) анулювати НДР «Проведення наукових космічних досліджень у рамках виконання міжнародних програм. Розроблення наукових програм з перспективних космічних досліджень атмосферного аерозолі» (II-85-16, внутрішній номер 377 Кт, номер держреєстрації 0116U007844, термін виконання – 4 кв. 2016 р.; науковий керівник А.П. Бовчалюк) у зв'язку з тим, що вона не отримала схвалення тендерної комісії.

Голова Вченої ради
секретар Вченої ради

акад. Я.С. Яцків;
Л.М. Свачій